Pia Mäkelä, Katariina Warpenius

29.9.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Viite: Lausuntopyyntönne 23.9.2025

HE 95/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä.

Hallituksen esityksessä alkoholiveroa ehdotetaan korotettavaksi siten, että alkoholiveron tuotto kasvaisi noin 38 miljoonalla eurolla vuonna 2026. Korotus koostuu kahdesta osasta. Ehdotuksen mukaan ensin tehdään yhtä vuotta koskeva korotus, joka kohdistetaan vain viineihin ja muihin käymisteitse valmistettuihin juomiin. Näiden valmisteveroa korotettaisiin noin yhdeksällä prosentilla.

Toiseksi ehdotetaan, että verojen määrä kaikkien alkoholijuomien osalta sidottaisiin pysyvästi yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin toteutuneisiin muutoksiin. Vuonna 2026 tämä veromuutos olisi 1,4 prosenttia. Yhteensä veronkorotus olisi vuonna 2026 viineille ja käymisteitse valmistetuille juomille 10,7 prosenttia ja muille alkoholijuomille 1,4 prosenttia, mikä nostaisi näiden juomien hintoja arviolta noin kolme prosenttia ja puoli prosenttia.

Verokertymän kohdentaminen eri juomalajeihin

Toivotun verokertymän kohdentaminen eri juomalajeihin on tasapainottelua erilaisten näkökohtien välillä. Väkevien osalta veroja on vaikea korottaa olennaisesti, koska verotaso Suomessa on jo korkein 27 vertailumaasta. Väkevien vero on 2,5-kertainen Viroon verrattuna, ja ulkomaan matkustajatuonnista juuri väkevien osuus on eri juomalajeista korkein. Samoin matkustajatuonnin osuus koko juomalajin kulutuksesta on korkein väkevissä. Olut muodostaa suurimman osan Suomessa juodusta alkoholista, ja se on siten tärkeä juomalaji myös haittojen kannalta. Kuitenkin myös oluen verotus on selvästi korkeampi Suomessa kuin vertailumaissa. Vuonna 2024 tätä haluttiin korjata alentamalla oluen verotusta samalla kun viinien ja väkevien verotusta nostettiin. Myös viinin verotaso on Suomessa korkea: viinin verotaso

on Suomen kanssa vastaavalla tasolla ainoastaan Irlannissa; Suomessa viinien vero on noin kolme neljäsosaa korkeampi kuin Ruotsissa.

Myös etyylialkoholista valmistettujen alle 5,5-prosenttisten juomasekoituksien myynti sallittiin ruokakaupoissa vuonna 2017 ja 5,5–8-prosenttisten käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien myynti kesäkuussa 2024. Valviran tilastojen mukaan 5,5–8-prosenttisten viinien myynti lisääntyi esimerkiksi tammi–huhtikuussa 2025 verrattuna vuotta edeltävään aikaan 730 prosenttia (viinin myynti kaikkiaan ei lisääntynyt tai vähentynyt). Etyylialkoholista valmistettujen juomasekoitusten osuus kaikista juomasekoituksista kasvoi 19 prosentista 84 prosenttiin vuosina 2017–2024. Tällä ajanjaksolla alkoholijuomien vähittäismyynti väheni niin oluen (-14 %), viinin (-9 %) kuin väkevienkin (-17 %) osalta, mutta juomasekoitusten vähittäismyynti lisääntyi kaikkiaan (etyylialkoholipohjaiset + käymisteitse valmistetut yhteensä) 82 prosenttia ja etyylialkoholipohjaisten juomasekoitusten vähittäismyynti 720 prosenttia. Vuonna 2024 alle 10-prosenttisten etyylialkoholipohjaisten juomasekoitusten vero asetettiin alemmalle tasolle kuin muiden etyylialkoholipohjaisten juomien.

THL katsoo, että alkoholiverotuksen lievä kiristäminen on yhä hyvä tapa kasvattaa verokertymää ja samalla hillitä alkoholin kulutusta ja haittoja. Veronkorotus olisi kuitenkin syytä painottaa viinien lisäksi erityisesti niihin juomaryhmiin, joiden saatavuutta on viime vuosina laajennettu ja joiden kulutus on tästä syystä kasvanut, kuten juomasekoituksiin ja 5,5-8,0-prosenttisiin käymisteitse valmistettuihin juomiin.

Indeksiin sitominen

THL kannattaa ehdotusta alkoholiveron sitomisesta indeksiin niin, ettei veron reaalisen tason ylläpitäminen vaatisi aina erillistä lakimuutosta. THL ei ota kantaa inflaatiomittarin valintaan.

Yhteys etämyyntiin

THL muistuttaa, että valmistelussa olevalla lakiesityksellä etämyynnin sallimisesta voi toteutuessaan olla merkittäviä vaikutuksia Suomen alkoholiverokertymään sekä päätöksiin alkoholiveron mahdollisista tasoista.

Pia Mäkelä, Katariina Warpenius

29.9.2025

Kyseinen lakiesitys sallisi ulkomaisille alkoholikauppiaille kaikkien eri juomalajien verkkomyynnin Suomeen, samalla kun kotimaiset kauppiaat voisivat myydä verkossa vain heille vähittäismyyntiluvissa sallittuja alkoholijuomia niille alkoholilaissa määritettyyn prosenttirajaan asti. Olennainen kysymys uudessa toimintaympäristössä olisi, pystyttäisiinkö verkkokaupasta käytännössä perimään Suomelle kuuluvat alkoholiverot. Tähän mennessä alkoholiverojen asianmukainen hoitaminen verkkokaupassa on ollut poikkeus pääsäännöstä. Mikäli alkoholiveroja ei jatkossakaan pystytä tehokkaasti perimään, verkkokaupasta muodostuu käytännössä halvempi vaihtoehto suomalaiselle, verot asianmukaisesti keräävälle alkoholikaupalle. Tämä merkitsisi Suomen alkoholiverokertymän pienenemistä ja veronkorotusten liikkumavaran kapenemista. Suomen alkoholiverojen korottaminen voisi tällaisessa tilanteessa aiempaa voimakkaammin vähentää Suomessa tapahtuvaa, veroja kerryttävää kauppaa, jolloin alkoholiverojen korotus ei ehkä enää lisäisikään alkoholiveron kertymää. Tulevaisuudessa mahdollisuus alkoholin kulutuksen ja haittojen vähentämiseen alkoholiverotuksen avulla voisi siten myös heikentyä.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo